

Eind aan kommer en kwel in de Waddenzee

Achtergrond

Bas Eenhoorn

Op 12 december is het boek *Het Waddengebied bij nader inzien* gepresenteerd. Onder de vele aanwezigen was ook de Friese commissaris van de Koning Arno Brok die een oproep deed om vooral de huidige bestuurlijke samenwerking rond het beheer van de Waddenzee een kans te geven. Het is de vraag of dat effectief genoeg is om de unieke natuurwaarden van het Waddengebied te beschermen en te versterken.

Het Waddengebied is bij uitstek een gebied met strijd om de ruimte, met zeer complexe bestuurlijke verhoudingen en structuren, met een gebrek aan regie en bestuurskracht en met veel versnipperingen in het beheer. Dat kan en moet beter, zo was het algemene gevoel van de betrokkenen in het gebied zelf. Het 'samenwerken als één beheerder' ging ook steeds beter, totdat in het regeerakkoord van Rutte-III kwam te staan dat er een

beheerautoriteit moet komen. 'De totstandkoming hiervan wordt op dit moment vormgegeven', aldus directeur Waddenacademie prof. dr. Jouke van Dijk in het voorwoord van het boek *Het Waddengebied bij nader inzien*.

Toonzetting

Van Dijk heeft (helaas) helemaal gelijk met zijn kritische toonzetting. Het moet inderdaad veel beter met het beheer omdat het nu niet goed gaat in en met de Waddenzee. Het papieren beleid waarin het belang van het behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden en het open landschap zo veelvuldig wordt beleden, wordt ondermijnd door economische activiteiten, zoals visserij, toerisme, zoutwinning, gas- en olieboringen, maar ook door de klimaatverandering en meer specifiek de stikstofcrisis. Dan helpt het als daar een effectief bestuur de verantwoordelijkheid opeist en de regie pakt, samen met bewoners en gebruikers van dit unieke (Werelderfgoed-)gebied.

Natuurlijk speelt (wetenschappelijk onderzoek bij dat alles een

De Waddendrost is een nieuwe bestuurlijke constructie die zou moeten leiden tot meer snelheid en daadkracht

belangrijke rol. Want hoe komt het dat het visbestand in de Waddenzee zo afneemt? En waarom zijn er steeds minder trek- en broedvogels te zien? Een duurzame kennisagenda is nodig om beter te begrijpen hoe en waar bijvoorbeeld kanoeten, rotganzen en rosse grutto's, die vliegen van Afrika naar Siberië en vice versa, foerageren in de Wad-

denzee. Op basis van die gegevens kunnen goede beheersmaatregelen worden genomen. De Waddenacademie kan die informatie leveren.

Waddendrost

In het boek *Het Waddengebied bij nader inzien* wordt gepleit om een Waddendrost (bij wet) in te stellen. Dat is een nieuwe bestuurlijke constructie die zou moeten leiden tot meer snelheid en daadkracht waar het gaat om de Waddenzee. In plaats van overleg (dat vaak best verstandig kan zijn, maar vaak tijdrovend en te weinig probleemoplossend blijkt te zijn) concrete, resultaatgerichte actie. In plaats van complexe bestuurslagen en stroperige besluitvorming eenduidig beleid (en dito aanspreekpunt). In plaats van ingewikkelde compromissen helderheid en effectiviteit. En in plaats van intern bestuurlijk gedoe veel meer ruimte voor burgerparticipatie en -initiatief. Dat klinkt misschien allemaal weinig realistisch en misschien wel idealistisch, maar duidelijk zal moeten zijn dat dit een bestuurlijk antwoord kan zijn op bedreigingen voor de na-

tuurwaarden, met nieuwe kansen en verantwoordelijkheden voor iedereen.

De vorm waarin, is bij dit alles eigenlijk niet zo belangrijk, maar wel de urgentie (en daaraan gekoppeld de maatschappelijke betrokkenheid en belangstelling) om onze kostbare natuur niet te verkwanselen. De tijd dringt echt en dat kan iedereen zien en merken. Want als we de ontwikkelingen in de natuur goed begrijpen, de gevolgen van de stijging van zeewaterspiegel en de verhoging van de temperatuur van het Waddenzeewater, en weten hoe het zit met de consequenties van visserij en andere menselijke en economische activiteiten, dan moet er nu worden opgetreden.

 Het Waddengebied bij nader inzien onder redactie van Bas Eenhoorn is verschenen bij de Waddenacademie (ISBN 978-94-90289-99-7) als zevende aflevering in de serie 'klassiekers'

